

Kollel Yom Rishon

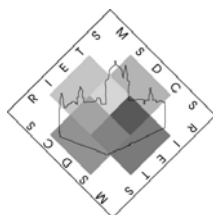
Megilat Ruth

"ברוכה את לה' בתי"

Rav Meir Goldwicht

Sunday, May 22, 2005

Kollel Yom Rishon is a program of the Max Stern Division of Communal
Services of the Rabbi Isaac Elchanan
Theological Seminary, an affiliate of Yeshiva University

1. **רות פרק א**
(א) ויהי בימי שפט השפטים ויהי רעב בארץ וילך איש מבית לחם יהודה לגור בשדי מואב הוא ואשתו ושני בניו: (ב) ושם האיש אלימלך ושם אשתו נעמי ושם שני בניו מחלון וכליון אפרתים מבית לחם יהודה ויבאו שדי מואב ויהיו שם: (ג) וימת אלימלך איש נעמי ותשאר היא ושני בניה: (ד) וישאו להם נשים מאביות שם האחת ערפה ושם השנית רות וישבו שם כעשר שנים: (ה) וימותו גם שניהם מחלון וכליון ותשאר האשה משני ילדיה ומאישה: (ו) ותקם היא וכלתיה ותשב משדי מואב כי שמעה בשדה מואב כי פקד ה' את עמו לתת להם לחם: (ז) ותצא מן המקום אשר היתה שמה ושתי כלתיה עמה ותלכנה בדרך לשוב אל ארץ יהודה: (ח) ותאמר נעמי לשתי כלתיה לכנה שבנה אשה לבית אמה <יעשה> יעש ה' עמכם חסד כאשר עשיתם עם המתים ועמדי: (ט) יתן ה' לכם ומצאן מנוחה אשה בית אישה ותשק להן ותשאנה קולן ותבכינה: (י) ותאמרנה לה כי אתך נשוב לעמך: (יא) ותאמר נעמי שבנה בנתי למה תלכנה עמי העוד לי בנים במעי והיו לכם לאנשים: (יב) שבנה בנתי לכן כי זקנתי מהיות לאיש כי אמרתי יש לי תקוה גם הייתי הלילה לאיש וגם ילדתי בנים: (יג) הלהן תשכרנה עד אשר יגדלו הלהן תעגנה לבלתי היות לאיש אל בנתי כי מר לי מאד מכם כי יצאה בי יד ה': (יד) ותשנה קולן ותבכינה עוד ותשק ערפה לחמותה ורות דבקה בה:

2. **תלמוד בבלי מסכת בבא בתרא דף צא עמוד א**
וכן היה ר"ש בן יוחאי אומר: אלימלך, מחלון וכליון, גדולי הדור היו ופרנסי הדור היו

3. **שמות פרק ב**
(א) וילך איש מבית לוי ויקח את בת לוי: (ב) ותהר האשה ותלד בן ותרא אתו כי טוב הוא ותצפנהו שלשה ירחים:

4. **רות פרק א**
(יח) ותרא כי מתאמצת היא ללכת אתה ותחדל לדבר אליה: (יט) ותלכנה שתיהם עד באנה בית לחם ויהי כבאנה בית לחם ותהם כל העיר עליהן ותאמרנה הזאת נעמי: (כ) ותאמר אליהן אל תקראנה לי נעמי קראן לי מרא כי המר שדי לי מאד: (כא) אני מלאה הלכתי וריקם השיבני ה' למה תקראנה לי נעמי וה' ענה בי ושדי הרע לי: (כב) ותשב נעמי ורות המואביה כלתה עמה השבה משדי מואב והמה באו בית לחם בתחלת קציר שערים:

5. **רות פרק ב**
(א) ולנעמי <מידע> מודע לאישה איש גבור חיל ממשפחת אלימלך ושמו בעז: (ב) ותאמר רות המואביה אל נעמי אלכה נא השדה ואלקטה בשבלים אחר אשר אמצא חן בעיניו ותאמר לה לכי בתי: (ג) ותלך ותבוא ותלקט בשדה אחרי הקוצרים ויקר מקרה חלקת השדה לבעז אשר ממשפחת אלימלך: (ד) והנה בעז בא מבית לחם ויאמר לקוצרים ה' עמכם ויאמרו לו יברכך ה': (ה) ויאמר בעז לנערו הנצב על הקוצרים למי הנערה הזאת: (ו) ויען הנער הנצב על הקוצרים ויאמר נערה מואביה היא השבה עם נעמי משדה מואב: (ז) ותאמר אלקטה נא ואספתי בעמרים אחרי הקוצרים ותבוא ותעמוד מאז הבקר ועד עתה זה שבתה הבית מעט: (ח) ויאמר בעז אל רות הלוא שמעת בתי אל תלכי ללקט בשדה אחר וגם לא תעבורי מזה וכה תדבקין עם נעמתי:

6. **תלמוד בבלי מסכת סנהדרין דף קח עמוד ב**
והנה עלה זית טרף בפיה, אמר רבי אלעזר: אמרה יונה לפני הקדוש ברוך הוא: רבוננו של עולם! יהיו מזונותי מרורים כזית ומסורים בידך, ואל יהיו מתוקים כדבש ומסורים ביד בשר ודם.

7. **ויקרא פרק יט**
(ט) ובקצרכם את קציר ארצכם לא תכלה פאת שדך לקצר ולקט קצירך לא תלקט: (י) וכרמך לא תעולל ופרט כרמך לא תלקט לעני ולגר תעזב אתם אני ה' אלהיכם:

8. **רות פרק ב**
(יז) ותלקט בשדה עד הערב ותחבט את אשר לקטה ויהי כאיפה שערים: (יח) ותשא ותבוא העיר ותרא חמותה את אשר לקטה ותוצא ותתן לה את אשר הותרה משבעה: (יט) ותאמר לה חמותה איפה לקטת היום ואנה עשית יהי מכירך ברוך ותגד לחמותה את אשר עשתה עמו ותאמר שם האיש אשר עשיתי עמו היום בעז: (כ) ותאמר נעמי לכלתה ברוך הוא לה' אשר לא עזב חסדו את החיים ואת המתים ותאמר לה נעמי קרוב לנו האיש מגאלנו הוא: (כא) ותאמר רות המואביה גם כי אמר אלי עם הנערים אשר לי תדבקין עד אם כלו את כל הקציר אשר לי: (כב) ותאמר נעמי אל רות כלתה טוב בתי כי תצאי עם נערוותי ולא יפגעו בך בשדה אחר:

9. **בראשית פרק כד**
(כו) ויקד האיש וישתחו לה': (כז) ויאמר ברוך ה' אלהי אדני אברהם אשר לא עזב חסדו ואמתו מעם אדני אנכי בדרך נחני ה' בית אחי אדני:

10. **רות פרק ב**
(כג) ותדבק בנערות בעז ללקט עד כלות קציר השערים וקציר החטים ותשב את חמותה:

11. **רות פרק ג**
(א) ותאמר לה נעמי חמותה בתי הלא אבקש לך מנוח אשר ייטב לך: (ב) ועתה הלא בעז מדעתנו אשר היית את נערותיו הנה הוא זרה את גרן השערים הלילה: (ג) ורחצת וסכת ושמת <שמלתך> שמלתך עליך <וירדת> וירדת הגרן אל תודעי לאיש עד כלתו לאכל ולשתות:

12. **רות רבה (וילנא) פרשה ה**
ושמת שמלותיך עליך וכי ערומה היתה, אלא אלו בגדי שבתא, מכאן אמר רבי חנינא צריך אדם להיות לו שני עטפים אחד לחול ואחד לשבת, וכך דרשה ר' שמלאי בצבורא, בכון חבריא אמרו כעטיפתנו כחול כך עטיפתנו בשבתא, אמר להון צריכין לשנות, וירדת הגורן, אמר לה זכותי תרד עמך

13. **רות פרק ג**
(ד) ויהי בשכבו וידעת את המקום אשר ישכב שם ובאת וגלית מרגלתיו <ושכבתי> ושכבת והוא יגיד לך את אשר תעשין: (ה) ותאמר אליה כל אשר תאמרי אלי אעשה: (ו) ותרד הגרן ותעש ככל אשר צותה חמותה: (ז) ויאכל בעז וישת וייטב לבו ויבא לשכב בקצה הערמה ותבא בלט ותגל מרגלתיו ותשכב: (ח) ויהי בחצי הלילה ויחרד האיש וילפת והנה אשה שכבת מרגלתיו: (ט) ויאמר מי את ותאמר אנכי רות אמתך ופרשת כנפך על אמתך כי גאל אתה: (י) ויאמר ברוכה את לה' בתי היטבת חסדך האחרון מן הראשון לבלתי לכת אחרי הבחורים אם דל ואם עשיר: (יא) ועתה בתי אל תיראי כל אשר תאמרי אעשה לך כי יודע כל שער עמי כי אשת חיל את: (יב) ועתה כי אמנם כי <אם> גאל אנכי וגם יש גאל קרוב ממני: (יג) ליני הלילה והיה בבקר אם יגאלך טוב יגאל ואם לא יחפץ לגאלך וגאלתיך אנכי חי ה' שכבי עד הבקר:

14. **רות רבה (וילנא) פרשה ז**
א"ר חזניא ורבי ירמיה בשם ר' שמואל בר רב יצחק כל אותו הלילה היה בועז שטוח על פניו ואומר רבון העולמים גלוי וידוע לפניך שלא נגעתי בה כן יהי רצון מלפניך אל יודע כי באה האשה הגורן ולא יתחלל בי שם שמים.

15. **רות פרק ג**
(יד) ותשכב <מרגלתו> מרגלותיו עד הבקר ותקם <בטרם> בטרם יכיר איש את רעהו ויאמר אל יודע כי באה האשה הגרן: (טו) ויאמר הבי המטפחת אשר עליך ואחזי בה ותאחז בה וימד שש שערים וישת עליה ויבא העיר: (טז) ותבוא אל חמותה ותאמר מי את בתי ותגד לה את כל אשר עשה לה האיש: (יז) ותאמר שש השערים האלה נתן לי כי אמר אלי אל תבואי ריקם אל חמותך: (יח) ותאמר שבי בתי עד אשר תדעין איך יפל דבר כי לא ישקט האיש כי אם כלה הדבר היום:

16. **רות פרק ד**
(ט) ויאמר בעז לזקנים וכל העם עדים אתם היום כי קניתי את כל אשר לאלימלך ואת כל אשר לכליון ומחלון מיד נעמי: (י) וגם את רות המאביה אשת מחלון קניתי לי לאשה להקים שם המת על נחלתו ולא יכרת שם המת מעם אחיו ומשער מקומו עדים אתם היום: (יא) ויאמרו כל העם אשר בשער והזקנים עדים יתן ה' את האשה הבאה אל ביתך כרחל וכלאה אשר בנו שתיהם את בית ישראל ועשה חיל באפרתה וקרא שם בבית לחם: (יב) ויהי ביתך כבית פרץ אשר ילדה תמר ליהודה מן הזרע אשר יתן ה' לך מן הנערה הזאת: (יג) ויקח בעז את רות ותהי לו לאשה ויבא אליה ויתן ה' לה הריון ותלד בן: (יד) ותאמרנה הנשים אל נעמי ברוך ה' אשר לא השבית לך גאל היום ויקרא שמו בישראל: (טו) והיה לך למשיב נפש ולכלכל את שיבתך כי כלתך אשר אהבתך ילדתו אשר היא טובה לך משבעה בנים: (טז) ותקח נעמי את הילד ותשתהו בחיקה ותהי לו לאמנת: (יז) ותקראנה לו השכנות שם לאמר ילד בן לנעמי ותקראנה שמו עובד הוא אבי ישי אבי דוד:

17. **שמואל א פרק טז**
(א) ויאמר ה' אל שמואל עד מתי אתה מתאבל אל שאול ואני מאסתיו ממלך על ישראל מלא קרנך שמן ולך אשלחך אל ישי בית הלחמי כי ראיתי בבניו לי מלך: (ב) ויאמר שמואל איך אלך ושמע שאול והרגני

ויאמר ה' עגלת בקר תקח בידך ואמרת לזבח לה' באתי: (ג) וקראת לישי בזבח ואנכי אודיעך את אשר תעשה ומשחת לי את אשר אמר אליך: (ד) ויעש שמואל את אשר דבר ה' ויבא בית לחם ויחרדו זקני העיר לקראתו ויאמר שלם בואך: (ה) ויאמר שלום לזבח לה' באתי התקדשו ובאתם אתי בזבח ויקדש את ישי ואת בניו ויקרא להם לזבח: (ו) ויהי בבואם וירא את אליאב ויאמר אך נגד ה' משיחו: (ז) ויאמר ה' אל שמואל אל תבט אל מראהו ואל גבה קומתו כי מאסתיהו כי לא אשר יראה האדם כי האדם יראה לעינים וה' יראה ללבב: (ח) ויקרא ישי אל אבינדב ויעברוהו לפני שמואל ויאמר גם בזה לא בחר ה': (ט) ויעבר ישי שמה ויאמר גם בזה לא בחר ה': (י) ויעבר ישי שבעת בניו לפני שמואל ויאמר שמואל אל ישי לא בחר ה' באלה: (יא) ויאמר שמואל אל ישי התמו הנערים ויאמר עוד שאר הקטן והנה רעה בצאן ויאמר שמואל אל ישי שלחה וקחנו כי לא נסב עד באו פה: (יב) וישלח ויביאהו והוא אדמוני עם יפה עינים וטוב ראי פ ויאמר ה' קום משחהו כי זה הוא: (יג) ויקח שמואל את קרן השמן וימשח אתו בקרב אחיו ותצלח רוח ה' אל דוד מהיום ההוא ומעלה ויקם שמואל וילך הרמתה:

18. שמואל א פרק יז פסוק יב

ודוד בן איש אפרתי הזה מבית לחם יהודה ושמו ישי ולו שמנה בנים והאיש בימי שאול זקן בא באנשים:

19. תהלים פרק סט פסוק ט

מוזר הייתי לאחי ונכרי לבני אמי:

20. יוסף תהילים פירוש לתהילים מהחיד"א

מוזר הייתי לאחי ונכרי לבני אמי. אפשר במה שמצאתי בס' קדמון תורת החמה כ"י שהביא מרז"ל דישי תבע לשפחתו וגילתה לאשתו ונשתנית וחשב שהיא השפחה ובאה אליה ונתעברה מזדון. וידעו הבנים שהיה ישי פרוש מאשתו וא"ל ראה אמו הרה לזוננים ורוצים להרגה לה ולעובריה וא"ל אביהם הניחו לה שתלד ולא תוציא לעז עליכם ויהיה הולד מאוס ועבד לכם להתיד ומה שרצה ישי לבא על שפחה כבר פירש הרמ"ע ז"ל שהיה רוצה לטהר זרעו וכמ"ש במ"א בס"ד וז"ש מוזר הייתי לאתי שחשבו שאני ממזר ונכרי לבני אמי שחשדו על אמו שזינתה.

21. שמות רבה (וילנא) פרשה ב ד"ה ג ד"א ומשה

אין הקב"ה נותן גדולה לאדם עד שבדקהו בדבר קטן ואח"כ מעלהו לגדולה, הרי לך שני גדולי עולם שבדקן הקב"ה בדבר קטן ונמצאו נאמנים והעלן לגדולה, בדק לדוד בצאן ולא נהגם אלא במדבר להרחיקם מן הגזל

22. מלאכי פרק ג

(טז) אז נדברו יראי ה' איש את רעהו ויקשב ה' וישמע ויכתב ספר זכרון לפניו ליראי ה' ולחשבי שמו: (יז) והיו לי אמר ה' צבאות ליום אשר אני עשה סגלה וחמלתי עליהם כאשר יחמל איש על בנו העבד אתו: (יח) ושבתם וראיתם בין צדיק לרשע בין עבד אלהים לאשר לא עבדו:

23. תהלים פרק עב

(א) לשלמה אלהים משפטיך למלך תן וצדקתך לבן מלך: (ב) ידין עמך בצדק וענייך במשפט: (ג) ישאו הרים שלום לעם וגבעות בצדקה: (ד) ישפט עניי עם יושיע לבני אביון וידכא עושק: (ה) ייראוך עם שמש ולפני ירח דור דורים: (ו) ירד כמטר על גז כרביבים זרזיף ארץ: (ז) יפרח בימיו צדיק ורב שלום עד בלי ירח: (ח) וירד מים עד ים ומנהר עד אפסי ארץ: (ט) לפניו יכרעו ציים ואיביו עפר ילחכו: (י) מלכי תרשיש ואיים מנחה ישיבו מלכי שבא וסבא אשכר יקריבו: (יא) וישתחוו לו כל מלכים כל גוים יעבדוהו: (יב) כי יציל אביון משוע ועני ואין עזר לו: (יג) יחס על דל ואביון ונפשות אביונים יושיע: (יד) מתוך ומחמס יגאל נפשם וייקר דמם בעיניו: (טו) ויחי ויתן לו מזהב שבא ויתפלל בעדו תמיד כל היום יברכנהו: (טז) יהי פסת בר בארץ בראש הרים ירעש כלבנון פרוי ויציצו מעיר כעשב הארץ: (יז) יהי שמו לעולם לפני שמש <ינין> ינון שמו ויתברכו בו כל גוים יאשרוהו: (יח) ברוך ה' אלהים אלהי ישראל עשה נפלאות לבדו: (יט) וברוך שם כבודו לעולם וימלא כבודו את כל הארץ אמן ואמן: (כ) כלו תפלות דוד בן ישי:

24. רות רבה (וילנא) פרשה ז

אמר רבי ברכיה כך דרשו שני גדולי עולם רבי אליעזר ור' יהושע, ר' אליעזר אומר, בעז עשה את שלו ורות עשתה את שלה ונעמי עשתה את שלה, אמר הקב"ה אף אני אעשה את שלי